

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Гроші і кредит

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни:	вибіркова
Форма контролю:	залік
Освітній ступінь:	Бакалавр
Для спеціальностей:	Для всіх спеціальностей
Обмеження для вибору	відсутні
Кількість кредитів (годин):	4 (120 год.: денна форма 24 - лекції; 24 - семінарські; 72 самостійна робота; заочна 6- лек. 6 – сем. 112 - самостійна робота)
Мова викладання:	українська
Посилання:	https://us05web.zoom.us/j/4059308385?pwd=WGdscmJwNjN1UXRzejV4ZDZQdDNBQT09

2. Інформація про викладача

ПІБ: Коваль Віктор Васильович
Науковий ступінь, вчене звання, посада: доктор економічних наук, професор кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю
Кафедра: кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю
Робочий e-mail: victor-koval@ukr.net
Години консультацій на кафедрі: П'ятниця, 14.40-16.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Дисципліна «Гроші і кредит» є вибірковою компонентом підготовки здобувачів вищої освітнього ступеня «бакалавр» всіх спеціальностей.

Дисципліна «Гроші і кредит» спрямована на формування у студентів системи базових знань з теорії грошей та кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку як теоретичної основи державної монетарної політики розвитку банківської справи. Дисципліна орієнтує на формування сучасних понять грошових та кредитних відносин у ринковій економіці, а саме грошового обігу, інфляції, валютного ринку, кредиту, діяльності банків та посередників, а також формування та шляхи удосконалення вітчизняних та міжнародних грошово-кредитних відносин.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання:

1. Знання:

- закономірності функціонування грошового ринку;
  - основи монетарної політики держави;
  - структуру функціонування грошової системи;
  - закономірності розвитку і функціонування валютного ринку;
  - основні банківські операції; організацію діяльності банківської структури;
  - принципи зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
2. Уміння:
- оцінювати монетарну політику держави;
  - використовувати закономірності розвитку і функціонування валютного ринку у підприємницькій діяльності;
  - здійснювати основні банківські операції;
  - здійснювати організацію діяльності банківської структури;
  - застосовувати принципи зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
3. Комунікація:
- Показувати уміння працювати автономно та в команді,
  - мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.
  - Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації.
4. Автономність та відповідальність:
- Відповідальність за прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
  - Управління комплексними діями або проектами.
  - Відповідальність професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.
  - Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

4. Зміст дисципліни

Тема № 1. Сутність і функції грошей

1. Сутність грошей та їх роль у житті суспільства і держави.
2. Гроші як економічна категорія.
3. Концепції походження грошей: сутність та характеристика.
4. Історія походження грошей.
5. Основні функції грошей.

Тема № 2. Грошовий обіг та грошова маса

1. Зміст грошового обігу.
2. Класична модель кругообігу потоків товарів, послуг та грошових платежів.
3. Грошова маса; показники грошової маси – агрегати грошової маси M0, M1, M2, M3.
4. Безготівковий грошовий обіг, сутність та його значення.
5. Класифікація безготівкових розрахунків, принципи організації безготівкових розрахунків

Тема № 3. Грошовий ринок

1. Дерегулювання кредитних і фінансових ринків.
2. Ринок короткострокового та середньострокового капіталу.
3. Структура сучасного ринку позикових коштів: кредитна система, інвестиційна система (ринок цінних паперів).
4. Основні джерела позикового капіталу, функції строку позикових капіталів і особливості

його розвитку.

5. Організація інвестицій, основи організації інвестиційної діяльності банків.
6. Види цінних паперів і операції з ними.
7. Банківські операції з фондовими цінними паперами.
8. Інвестиційна політика і фактори, які впливають на неї.
9. Сутність і роль грошово-кредитної політики; управління й регулювання грошового ринку.
10. Суб'єкти грошово-кредитної політики.
11. Цільова направленість монетарної політики.
12. Місце, основа й роль монетарної політики. Інструменти грошово-кредитної політики.

Тема № 4. Грошові системи

1. Поняття й елементи грошової системи.
2. Загальні елементи грошових систем.
3. Найменування грошової одиниці, види грошових знаків
4. Основні типи грошових систем.
5. Системи металевого, паперово-грошового та кредитного обігу.
6. Грошова система України.

Тема № 5. Інфляція та грошові реформи.

1. Поняття інфляції.
2. Види і типи інфляції.
3. Поняття грошової реформи.

Тема № 6. Валютний ринок і валютні системи

1. Валютна система та її елементи.
2. Валютна політика, її складові частини та організації.
3. Валютна незалежність і валютнообмеженість.
4. Валютний курс, монетний паритет; типи валютних курсів.
5. Грошова і облікова політика.
6. Валютна інтервенція.
7. Міжнародні розрахункові операції.
8. Валюта цін і валюта платежу.

Тема № 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм

1. Поняття грошей; гроші при простому товарному підприємстві; гроші при капіталізмі.
2. Теорії грошей; кількісна теорія грошей.
3. Поняття і суб'єкт грошово-кредитної політики.
4. Місце монетарної політики в загальнодержавної економічної політиці. Інституційна основа монетарної політики на сучасному етапі розвитку економіки України.
5. Роль монетарної політики.

Тема № 8. Кредит у ринковій економіці

1. Структурні зміни грошово-кредитної системи.
2. Кредитна система України, її еволюція, види кредитних установ.
3. Установи банківської системи.
4. Кредитний потенціал комерційного банку.

5. Сутність кредиту та його роль.
6. Класифікація кредитів комерційних банків.
7. Умови кредитної угоди.

Тема № 9. Фінансові посередники грошового ринку

1. Грошовий обіг, його зміст.
2. Класична модель кругообігу потоків товарів та послуг і потоків грошових платежів.
3. Кредитна система країни, її еволюція.
4. Ієрархічні структури кредитної системи

Тема № 10. Центральні банки

1. Кредитна система України.
2. Види кредитних установ.
3. Національний банк України. Функції Національного банку України.

Тема № 11. Комерційні банки

1. Комерційні банки, порядок їх створення.
2. Сутність і економічні основи діяльності комерційного банку.
3. Специфіка комерційного банку як підприємства.

5. Політика щодо відвідування навчальних занять.

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому признається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності.

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики» <http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti-ta-korporativnoyi-etyky-idhu-zatverdzheno-22.12.2023-.pdf>. Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту

З метою підвищення академічної чесності та сприяння особистому розвитку, студентам заборонено використовувати будь-які технології штучного інтелекту у виконанні завдань та тестів.

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Результати навчання з освітніх компонентів оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою «зараховано» або «не зараховано». Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою згідно табл. 1.

Таблиця 1.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
51-100	зараховано
1-50	Не зараховано

Загальна оцінка за курс виставляється за результатами поточного та проміжного згідно табл. 2.

Таблиця 2.

Формування загальної оцінки за курс

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом,0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота

Форма підсумкового контролю залік

Критерії оцінювання під час поточного контролю

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, а також результати самостійної та індивідуальної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» (http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/polozhennja_pro_porjadok_ocinjuvannja_rivnja_navchalnyh_dosjahnjen_zi_zminamy-vid-28.08.2020-protokol-1.pdf)

Оцінювання роботи на семінарських заняттях, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється за шкалою від «0» до «5». Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях приведені у табл. 3.

Таблиця 3.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих

	положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання розв'язання задач представлено у табл. 4.

Таблиця 4.

Критерії оцінювання розв'язання задач(ситуацій)

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Розв'язання задачі є абсолютно вірним. Студент володіє знаннями методики здійснення розрахунків, вміє нестандартно підходити до розв'язання задач (вирішення ситуацій) та робити обґрунтовані висновки.
4 бали	Задача розв'язана вірно, але обґрунтування висновків є недостатнім
3 бали	Задача розв'язана вірно, але немає висновків та хід розв'язання задачі (вправи, ситуації) не подано.
2 бали	При розв'язанні задачі виявлені неточності, помилки в розрахунках.
1 бал	Практичне завдання розв'язане невірно.
0 балів	Не було спроби розв'язати задачу (ситуацію).

Здобувач вищої освіти має бути оцінений не менш як з 70% семінарських занять, передбачених навчальним планом. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не був оцінений з відповідної кількості занять, він отримує 0 балів за кожне заняття, з якого мав бути оцінений. При цьому здобувачу вищої освіти може бути зараховано виконання індивідуальних завдань за певне заняття якщо він не був оцінений за результатами проведення семінарського заняття.

Основними видами індивідуальних завдань є: підготовка доповідей, рефератів; вирішення ситуаційних завдань.

Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела, якісна презентація результатів власного дослідження.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання. Разом з тим здобувач освіти може запропонувати свою тему доповіді (реферату) у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Окрім цього у якості виконання індивідуального завдання здобувачу вищої освіти може бути зараховано проходження онлайн-курсів (у відповідності до змісту навчальної дисципліни) на платформах EdEra, Coursera, Prometheus та інших. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «30». Загальна оцінка за модульну контрольну роботу є середнім арифметичним оцінок за кожне питання/завдання, яка переводиться за 100 бальною шкалою та множиться на коефіцієнт 0,3. Критерії оцінювання теоретичних та практичних завдань, які включено до проміжного контролю, наведено у табл. 3-4. У разі, якщо здобувач вищої освіти за проміжний контроль отримав менше ніж 16 балів, то він

вважається таким, що не склав проміжний контроль. У графі «проміжний контроль» виставляється 0 балів.

Критерії оцінювання при організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання

У разі проведення освітнього процесу у дистанційному режимі, порядок його організації регулює «Положення про організацію освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті» (<http://idgu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/polozhennja-pro-orhanizaciju-osv.-procesu-iz-zast.-tehnolohij-dyst.-navch.-2020.pdf>). Дистанційний режим навчання передбачає проведення навчальних занять, контрольних заходів та самостійної роботи здобувачів відповідно до робочої програми навчальної дисципліни.

Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу під час синхронного режиму навчання може здійснюватися через онлайн-платформи проведення відео конференцій Google Meet або Zoom. Поточний контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється під час проведення дистанційних занять, а також шляхом оцінювання самостійних індивідуальних і групових завдань, що виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom).

Завдання проміжного контролю виконуються здобувачами освіти в електронній формі та надсилаються до системи підтримки дистанційного навчання (LMS Moodle або Google Classroom), які оцінюються за поданим вище алгоритмом.

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Андрющенко І.С. Текст лекції навчальної дисципліни «Гроші і кредит» обов'язкових компонент освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 072 Фінанси, банківська справа та страхування за темою 14 – Теоретичні засади діяльності комерційних банків. Харків, 2019. 40 с.
2. Гроші і кредит [Текст] : навч. посіб. / П. І. Коренюк, Л. В. Коренюк, О. Т. Левандівський ; Дніпров. держ. техн. ун-т, Дніпров. нац. ун-т залізн. трансп. ім. В. Лазаряна, Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника. – Кам'янське : ДДТУ, 2019. – 401 с.
3. Іванчук Н. В. Гроші і кредит : навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
https://eprints.oa.edu.ua/8419/1/Посібник_Гроші%20і%20кредит_Іванчук_НВ.pdf
4. Крук О.М., Коритько Т.Ю. Гроші та кредит: навчальний посібник. – Краматорськ: ДДМА, 2019. – 239 с. ISBN 978-966-379-867-7.
5. Крук О.М., Коритько Т.Ю., Гаврікова А.В. Гроші та кредит: збірник тестових завдань. – Краматорськ: ДДМА, 2019. – 55 с.
6. Метіль Т.К., Герасименко К. Проблема високих ставок у кредитуванні. Міжнародні, нормативні та управлінські аспекти соціально-економічного розвитку: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених (м. Київ, 28 вересня 2019 р.). Київ: Аналітичний центр «Нова Економіка», 2019. С. 60-64.
7. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv> (дата звернення 24.03.2020).
8. Між боргом та дияволом: гроші, кредит і реформування глобальних фінансів [Текст] / Едеір Тернер ; пер. з англ. д-ра екон. наук Тетяни Унковської ; Growford inst. Global Research on Optimal Ways for Development. – Львів : Априорі, 2020. – 415 с.
9. Навчальний посібник: Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Гроші та кредит» [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка» всіх спеціалізації / КПІ ім.

Ігоря Сікорського ; уклад.: М.М.Дученко, Ю.О.Єрешко, О.А. Шевчук. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 108 с. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24905/2/groshi_kredyt_konspekt.pdf

10. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf

11. Фінанси, гроші та кредит: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Тимохова Г. Б.: Нар. укр. акад. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 592 с. https://condor-books.com.ua/index.php?route=product/product&path=1&product_id=904

12. Фурик В. Г. Планування фінансових результатів фінансово-господарської діяльності підприємства / В. Г. Фурик, Л. М. Ткачук, О. В. Лукашенко // Приазовський економічний вісник : електрон. наук. фахове вид. – 2019. – № 3 (14). URL : <http://rev/kpu.zp.ua/vypusk-3-14> (дата звернення 15.04.2020).

13. Annual Report on Exchange Arrangements and Exchange Restrictions 2019. IMF : website. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Annual-Report-on-Exchange-Arrangements-andExchange-Restrictions/Issues/2020/08/10/Annual-Report-on-Exchange-Arrangements-andExchange-Restrictions-2019-47102> (date of access: 13.12.2020).

14. The world's 100 largest banks, 2020. S&P Global : website. URL: <https://www.spglobal.com/marketintelligence/en/news-insights/latest-news-headlines/the-world-s-100-largestbanks-2020-57854079> (date of access: 13.12.2020).

15. World Economic Outlook Database. October 2020. URL: IMF. <https://www.imf.org> (date of access: 02.12.2020).

Затверджено на засіданні кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю від 26.01.2024 протокол №10.